

Nieuwsbrief 6 BSL

Begeleiding Startende Leraren

Deze nieuwsbrief is bestemd voor leraren, schoolbegeleiders, coaches, schoolleiders van de deelnemende scholen van het project BSL. De nieuwsbrief is bedoeld als informatiebron en als platform voor kennisdeling. De brief wordt digitaal verspreid via de website van de ESoE en verschijnt tweemaandelijks.

In deze nieuwsbrief kijken we terug op de vierde Identity workshop en op de bijeenkomst van de directieleden. Verder stellen we drie “nieuwe scholen” aan u voor en we kijken vooruit naar de activiteiten in het tweede jaar van het project.

Identity Workshop 4: naar een professioneel zelfbeeld

Op 5 juni jl. was het voor het eerst dit schooljaar 32 graden. Ondanks de hitte hebben we met zijn allen goed teruggeblikt op een jaar lang deelname aan de Identity Workshops. Alle aspecten van de identity workshops en van begeleidingsactiviteiten op de scholen zijn onder de loep genomen. Daarbij vroegen we ons af wat het meest waardevol was en wat het meeste invloed heeft gehad.

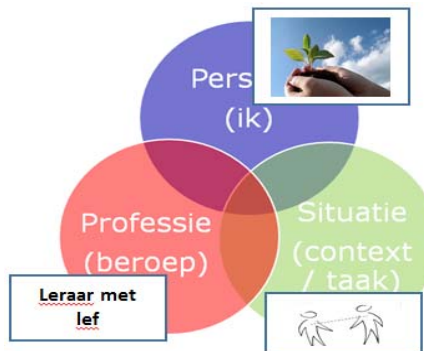
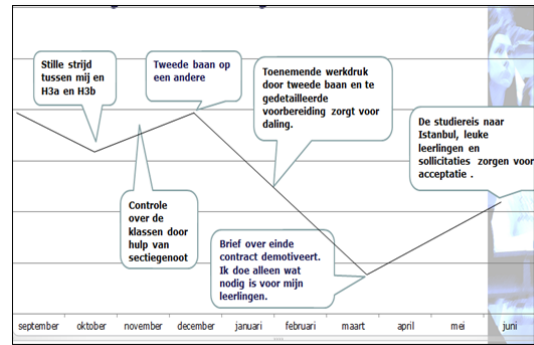
Van de begeleiding op de scholen was duidelijk dat er voor iedereen een luisterend oor was geweest. ‘Lesbezoek’ en ‘welbevinden en motivatie’ zijn als onderwerpen veel aan de orde geweest in begeleiding op de scholen en hebben ook veel invloed gehad.

Binnen de identity workshops was ‘grenzen stellen’ het meest van invloed op de groep. De oefening voor het ‘in gesprek gaan met anderen voor verandering’ had het minst invloed. We hoorden dat één van de startende collega’s naar aanleiding van de workshop zijn grenzen ook in zijn praktijk heeft aangegeven. Goed gedaan!

Persoonlijke storylines van het eerste jaar

Met al deze gegevens en de ontwikkeldoelen in het achterhoofd heeft iedereen een storyline getekend vanuit de vraag: ‘Wat is het verhaal van je ontwikkeling als docent in het afgelopen jaar?’

Natuurlijk heeft elke startende docent wel dieptepunten ervaren bijvoorbeeld met klassen die minder goed liepen of door werkdruk waardoor de aandacht niet altijd aan de gewenste aspecten van het werk gegeven kon worden. Gelukkig heeft een overgroot deel van deze docenten het jaar positief afgesloten doordat er bijvoorbeeld toch een goede relatie met een onrustige klas is bewerkstelligd of doordat het schooljaar werd afgesloten met leuke contacten met leerlingen op schoolreizen of sportdagen.

Je professionele zelfbeeld als docent

“Presenteer je professionele identiteit aan de hand van je zelfbeeld”, dat was de opdracht waarmee we een jaar deelname aan de identity workshops afsloten. Door kenmerken van de persoon, van de schoolcontext en van het beroep te combineren wordt duidelijk wat de professionele identiteit van deze startende leraar is: wie ben ik, wie wil ik zijn als docent en wat doe ik nu?

In het voorbeeld van hiernaast combineert één van de docenten de volgende onderdelen: een leraar die de leerling laat groeien in een schoolcontext waarin mensen elkaar met

het hart aanspreken en die als visie op zijn beroep heeft dat je een ‘leraar met lef’ zou moeten zijn. Zo’n leraar wil elke leerling wel!

Het is waardevol om de verschillende personen, idealen en contexten te horen: in elke combinatie zitten mooie elementen die bij de persoon, leerling en context passen. Hartverwarmende verhalen terwijl de begintemperatuur al hoog was.

Vervolg

In identity workshop 5 t/m 8 wordt dit beeld verder uitgediept. We kijken naar waarden binnen de persoon zoals positiviteit, authenticiteit en respect. We kijken naar eigenschappen van de school en naar wat het beroep nou eigenlijk van ons verwacht. De eerste workshop voor deze groep is op 5 oktober 2015.

Dank aan de deelnemers

We danken en complimenteren de deelnemers voor hun inzet.

De starters die het tweede jaar niet meer deelnemen aan de workshops wensen we veel geluk in het vervolg van hun carrière.

De anderen zien we na de vakantie graag terug!

Bijeenkomst met directieleden

De directeuren en rectoren van de deelnemende scholen (eerste cohort) zijn op 2 juni bij elkaar geweest voor een terugblik op en een verantwoording van de activiteiten uit het eerste projectjaar. Daarbij zijn de landelijke speerpunten die per regio verschillend worden uitgewerkt nog eens kort besproken: het project beoogt de werkdruk te verminderen, de enculturatie van startende leraren te bevorderen, hun professionele ontwikkeling te begeleiden, evenals hun handelen in klassensituaties. Verder is een doel te komen tot een duurzame structuur voor begeleiding op de eigen school.

De projectopzet van ESoE/FLOT is gericht te komen tot een begeleidingsstructuur op maat van de school vanuit een identiteitsontwikkelingsperspectief. Dat betekent dat de coaching vanuit kracht (groeiperspectief) wordt ingezet ter stimulering van een doorlopende professionele ontwikkeling. Het bevorderen van een realistische en positieve professionele identiteit is daarvoor essentieel. Om te kunnen groeien is het van belang dat de starter niet onnodig wordt belast. De ondersteuning is ook gericht op didactische

vaardigheden en klassenmanagement. Tegen deze achtergrond zijn de activiteiten van het schooljaar 2014-2015 besproken. Hoewel rapportages nog niet voorhanden zijn, werden in het kort al enkele opbrengsten getoond.

Communicatielijnen binnen de school zijn belangrijk en de schoolbegeleider is hierin de spil van het project, omdat hij/zij in contact staat met alle betrokkenen. Niet alleen algemene directies, maar ook locatiedirecteuren en afdelingsleiders zijn belangrijk bij de totstandkoming van (duurzame) begeleidingsstructuren op de eigen school. Videocoaching heeft zijn intrede gedaan in de scholen. De videocoaches die dit jaar getraind zijn, hebben in een krachtenveldanalyse aandachtspunten genoemd om videocoaching beter te bewerkstelligen op de school, zoals facilitering in tijd en in materiaal. Een succesfactor van de Identity workshops is de bovenschoolse uitwisseling van ervaringen door de starters. Aan de hand van geformuleerde ontwikkeldoelen zien de trainers een groei in de professionele ontwikkeling van de starters en dit is ook uit het diepgaand niveau van de dialogen binnen de workshops af te leiden. De startende docenten en begeleiders van de Identity workshops ondervinden hinder van een wisselende houding/inzet bij deze bijeenkomsten, zowel van de kant van “peers”, als ook in de gevoelde steun van de school.

Tijdens het overleg met de directie is een globale geschatte tijdsinvestering van de schoolbegeleiders gepresenteerd. Uit de schoolbegeleidersbijeenkomst (dd. 15 juni) is echter gebleken dat het afnemen van de ICALT als een zware belasting wordt ervaren voor de schoolbegeleiders. Dit betreft de organisatie, het observeren van de lessen en de nabespreking. In de taakinvestering is dit niet goed opgenomen, vandaar dat we nu in deze nieuwsbrief een nieuwe schatting geven van de tijd die de schoolbegeleider, coaches en startende docenten besteden aan het BSL-project.

Geschatte tijdsinvestering (opzet jaar 2 is nog in ontwikkeling)

Jaar ½	<i>Schoolbegeleider</i>	12 klokuren overleg met projectteam ESoE/FLOT 10 klokuren coördinatie 2 uur landelijk onderzoek (observatie/vragenlijst) <i>per starter</i>
Jaar 1	<i>Starters</i>	12 klokuren identity work (+reistijd) 3 klokuren video coaching 2 klokuren landelijk onderzoek (nabespreken observatie/vragenlijst) Intervisie / themabijeenkomsten (afh. per school)
	<i>Coaches</i>	6 klokuren coaching <i>per starter</i> 20 uur training video coaching 20 uur verdieping video coaching
Jaar 2	<i>Starters</i>	12 klokuren identity work (+reistijd) 0,5 klokuur landelijk onderzoek (nabespreken observatie) Maximaal 30 uur (binnenschools)
	<i>Overige deelnemers</i>	Maximaal 30 uur (binnenschools)
	<i>Coördinator</i> <i>“coaching collegiaal</i> <i>leren met video”</i>	Maximaal 40 klokuren: (trekken bijeenkomsten 15 uur; voorbereiding 15 uur; overig 10 uur)

Nieuwe scholen sluiten aan bij het BSL-project

In het eerste jaar van het project Begeleiding Startende Leraren namen 15 scholen uit Oost-Brabant deel. In het tweede project jaar is het plan dat nog eens vijf scholen aanschuiven; de teller staat op dit moment op vier, waarvan drie scholengroepen. Hieronder volgt een korte kennismaking met deze “nieuwe” scholen, die op dit moment bekend zijn.

LVO Parkstad

Sinds 2010 werken binnen LVO Parkstad vijf Zuid-Limburgse scholen intensief samen. De scholen bestrijken samen het hele onderwijsveld voor VO: vmbo, mavo, havo, atheneum, gymnasium en tweetalig vwo.

- Het Broeklandcollege in Hoensbroek is een mavo-school met een opstroomklas voor havo naar. Met bijna 500 leerlingen is het een grote categorale mavo te noemen.
- In Hoensbroek ligt ook het Sint-Janscollege, een school voor havo, atheneum, gymnasium en tweetalig vwo. Er zitten 1300 leerlingen op deze scholengemeenschap.
- Het Emmacollege uit Heerlen biedt op twee locaties aan 950 leerlingen onderwijs: vmbo-basis, -kader, -gemengd en -theoretisch. De school kent ook een opstroomklas voor mavo.
- Eveneens in Heerlen staat het Grotiuscollege, een school met ruim 1100 leerlingen. Zij krijgen er onderwijs op gymnasium, atheneum, havo of mavo.
- Het Romboutscollege uit Brunssum biedt aan 680 leerlingen onderwijs op atheneum-, havo- en mavo-niveau.

In Deurne maken vier scholen deel uit van IVO- Deurne. Zij geven samen invulling aan het hele onderwijspallet van gymnasium tot en met praktijkonderwijs.

- Het Peellandcollege is een school voor havo, atheneum en gymnasium met 1050 leerlingen.
- Op het Alfrinkcollege wordt aan ruim 580 leerlingen op mavo en vmbo gemengde leerweg onderwijs aangeboden.
- Het Hub van Doornecollege richt zich op de basis- en de kaderleerweg van het vmbo. Er zitten bijna 700 leerlingen.
- De Sprong is een school voor praktijkonderwijs en telt 85 leerlingen.

Het Stedelijk College Eindhoven kent verschillende locaties. De locatie Henegouwenlaan nam al deel aan het project. Met ingang van het schooljaar 2015-2016 gaat ook de vmbo-locatie aan de Oude Bossche Baan met ons meedoen. Deze locatie biedt een theoretische opleiding (mavo) en een opleiding aan leerlingen die aan het schakelen zijn op de EOA (Eerste Opvang Anderstaligen). De school doet veel aan theater, techniek, sport, zorg en welzijn en economie.

Het Sondervick College uit Veldhoven is een school voor vmbo kader-basis, mavo, havo, vwo met tweetalig onderwijs en gymnasium. De school heeft bijna 2300 leerlingen. In vier verschillende gebouwen wordt er lesgegeven. Verder zijn er een atletiekbaan, een softbalveld, een turnhal en een dojo te vinden op een 14 hectare grote campus. Beide sporthallen worden beheerd door de gemeente. De gemeente Veldhoven, het Sondervick College en het schoolbestuur van OMO realiseerden met de Kempen Campus een droomwereld op het gebied van educatie, sport en cultuur. Niet alleen voor de jeugd, maar voor de gehele Veldhovense gemeenschap.

Voor alle "nieuwe" scholen: Welkom in het project!

2015-2016: het tweede projectjaar

Identity Workshops

Na de zomervakantie starten we met een nieuw cohort starters (cohort 2) en gaan we door met de groep die in het schooljaar 2014-2015 als beginnende leraar in ons project betrokken was (cohort1). Voor elke van deze groepen worden er vier Identity workshops georganiseerd.

Deze vinden plaats op de *ESoE van 13.30 uur tot 16.30 uur*.

Data Identity Workshops

Cohort 1: 2014-2015 (Tweede jaars starter)		Cohort 2: 2015-2016 (nieuwe starter)	
Workshop 5	Maandag 5 oktober	Workshop 1	Maandag 12 oktober
Workshop 6	Dinsdag 12 januari	Workshop 2	Dinsdag 19 januari
Workshop 7	Donderdag 17 maart	Workshop 3	Donderdag 24 maart
Workshop 8	Vrijdag 13 mei	Workshop 4	Vrijdag 20 mei

Informatiebijeenkomst over professionele identiteitsontwikkeling voor coaches

IDE NTI TEIT

ESoE/FLOT richt zich op het begeleiden van startende docenten vanuit het perspectief van de professionele identiteit. Via de Identity Workshops geven we die begeleiding vorm. De coaches van de startende docenten die deelnemen aan het BSL-project zijn een onmisbare schakel in het verder vormgeven aan die begeleiding vanuit identiteit op de scholen.

Wij nodigen jullie daarom van harte uit voor een informatiebijeenkomst over de rol van de Identity Workshops in de begeleiding van startende docenten.

In deze bijeenkomst wordt ingegaan op de inhoud van de Identity Workshops en gaan we gezamenlijk in gesprek over de functie en de plaats van de begeleiding vanuit identiteit in de school.

Bijeenkomst 1: 21 september 2015 15.00 tot 17.00 uur bij de ESoE.
Bijeenkomst 2: 11 januari 2016 15.00 tot 17.00 uur bij de ESoE.

Een uitnodiging volgt nog. Opgeven kan vanaf nu door te mailen naar j.mommers@tue.nl

Videotraining: Coachen met videofeedback van starters in hun 1^e jaar

Starters worden in het 1^e jaar op de werkplek ook begeleid met behulp van video-coaching. Schoolcoaches worden hiervoor getraind in het project. Het komende jaar worden hiervoor twee trainingen aangeboden. Beide trainingen sluiten aan bij de eigen ervaringen en leervragen van de deelnemers en maakt gebruik van video-opnamen van eigen coachgesprekken.

De basistraining Coachen met videofeedback (deel A) besteedt aandacht aan aspecten van het maken van effectieve opnamen en het gebruik van videofeedback in coachgesprekken.

Deze cursus is in eerste instantie voor scholen waarvan in het jaar 2014-2015 nog geen coaches getraind zijn. Belangstellenden van scholen die al eerder medewerkers afvaardigden naar deze training kunnen pas in tweede instantie geplaatst worden.

De cursus vindt plaats bij FLOT van 15.00 tot 19.00 uur met pauze met soep en broodjes

Data Basis videotraining (deel A)

Ronde 1: najaar (donderdag)	Ronde 2: voorjaar (maandag)*
24 september 2015	18 januari 2016
5 november 2015	29 februari 2016
17 december 2015	11 april 2016
10 maart 2016	6 juni 2016

**Alleen bij voldoende belangstelling (minimaal zes kandidaten) wordt deze training aangeboden.*

Videotraining: verdieping

Voor coaches die de basisvideotraining al hebben gevolgd, is er de mogelijkheid om deel te nemen aan de verdiepingstraining. De cursus vindt plaats bij FLOT van 15.00 tot 19.00 uur met pauze met soep en broodjes

Data verdieping videotraining (deel B)

Najaar (maandag)	Thema:
28 september 2015	Ontwikkeling van leervragen m.v. videofeedback
9 november 2015	Ontwikkelingsgericht coachen
4 januari 2016	Intervisie en videofeedback
14 maart 2016	

Collegiaal leren en professionaliseren met video

Deelnemers in dit traject zijn 2^e jaars starters en een aantal meer ervaren collega's in de school. Uitgangspunt is het leren van alle deelnemers van en met elkaar. In groepjes van telkens drie leraren worden video-opnamen van eigen lessen besproken aan de hand van ieders eigen leervraag. De video-opnamen worden gebruikt om met collega's in gesprek te komen over het lesgeven en in dialoog te reflecteren op je eigen praktijk: Wat zie je gebeuren? Welke processen zijn hierbij belangrijk? Hoe verhoudt dit alles zich tot je eigen ideeën, wensen en idealen?

Om deze dialoog te optimaliseren en het gesprek met collega's te verbreden komen de verschillende drietallen ook een aantal keren in de school gemeenschappelijk bij elkaar. In deze bijeenkomsten oefenen de deelnemers in het voeren van verdiepende dialogen, het verhelderen van ieders individuele leervraag en het vertalen van een reflecterende onderzoekende houding naar observaties in je les of gesprekken met je leerlingen aansluitend bij je eigen leervraag.

In iedere school is een begeleider/ kartrekker van dit traject. Dit kan de schoolcoach zijn, maar het kan ook iemand anders uit de school zijn die dit traject begeleidt. Hij/zij werft deelnemers voor een aantal videogroepen in de school en plant en verzorgt de gemeenschappelijke bijeenkomsten. Vanuit het BSL-project worden deze begeleiders/kartrekkers ondersteund voor hun rol. Iedere centrale bijeenkomst wordt samen met vertegenwoordigers van het BSL-team voorbereid en er worden kant en klare materialen aangereikt die bij de uitvoering in de school gebruikt kunnen worden.

Er is een voorlopige planning gemaakt voor de centrale trainingsbijeenkomsten waarvoor alle kartrekkers uit de verschillende scholen worden uitgenodigd. Deze voorbereidingsbijeenkomsten zijn alleen bedoeld voor de daadwerkelijke begeleider/kartrekker van de videoclub in de school. Deze voorbereidingsbijeenkomsten vinden plaats bij **FLOT van 15.00 tot 17.00 uur**

Data Voorbereidingsbijeenkomsten kartrekkers	
1.	Dinsdag 13 oktober
2.	Dinsdag 17 november
3.	Dinsdag 19 januari
4.	Dinsdag 16 februari
5.	Dinsdag 22 maart

ICALT

Uit de schoolbegeleidersbijeenkomst is gebleken dat het afnemen van de ICALT een zware belasting voor de schoolbegeleiders is. Het betreft de organisatie, het observeren van de lessen inclusief de nabespreking.

Het projectteam beraadt zich op een werkwijze die voor de schoolbegeleiders minder arbeidsintensief is en er toch toe leidt dat de gegevens voor het landelijke onderzoek tijdig in Groningen beschikbaar zijn.

Tot slot

- Er is een landelijke website in de lucht van alle negen regionale inductieprojecten samen: Zie www.begeleidingstartendeleraren.nl
- Op 15 oktober 2015 worden door de regionale lerarenopleidingen een landelijk congres georganiseerd met het onderwerp "Een vliegende start, de begeleiding van startende leraren in het VO". Rob Kamphues begeleidt het eerste deel van het programma op zijn eigen wel bekende wijze en vervolgens is er de mogelijkheid een aantal workshops te volgen (zie ook de website).
- Het coördineren van het onderzoek bleek lastig: de meting viel in een ongunstige periode. Toch hebben we een mooie "respons rate" bereikt. Allen dank voor de grote inzet, met name voor de schoolbegeleiders. Hard gewerkt! De "respons rate" verwijst naar het percentage geretourneerde formulieren van de groep starters (n=59) in de regio. Allen dank voor de grote inzet, met name voor de schoolbegeleiders. Hard gewerkt! Vanuit Eindhoven e.o. zijn 85% ICALT-formulieren geretourneerd; van 56% van de starters zijn leerlingvragenlijsten geretourneerd en 53% van de starters hebben zelf de monitor ingevuld. Deze aantallen kunnen nog oplopen, omdat niet alle papieren versies verwerkt zijn.
- Tot slot: iedereen heeft (tot het einde toe) keihard gewerkt. Het projectteam is trots op de resultaten die we met elkaar hebben bereikt. We willen iedereen hartelijk bedanken voor de grote inzet en we wensen alle betrokkenen,
de startende docenten, de schoolbegeleiders, coaches, trainers, directieleden:

Fijne vakantie !

Voor in de agenda

Activiteit:	Tijd:	Plaats:	Datum:
Bijeenkomst schoolbegeleiders	15.00 – 17.00 uur	ESoE	14 september 2015
Informatiebijeenkomst voor coaches	15.00 – 17.00 uur	ESoE	21 september 2015
Identity workshop 5	13.30 – 16.30 uur	ESoE	5 oktober 2015
Identity workshop 1	13.30 -16.30 uur	ESoE	12 oktober 2015
Landelijke Conferentie	n.n.b.	Amersfoort	15 oktober 2015

De volgende nieuwsbrief verschijnt in oktober. Daarin onder meer:

- ✓ Coaches nader belicht